

**Erasmi a Chokier Tractatus absolutissimus de
iurisdictione ordinarii in exemptos, deque illorum
exemptione ab ordinaria iurisdictione**

Mvltis Pontificvm Decretis, Et SS. Congregationis ... Cardinalium
Declarationibus illustratus ; omnibus in iudicio Civili & foro Ecclesiastico
versantibus perquam utilis ac necessarius ; in duos tomos ab ipso Auctore
distinctus

Chokier, Érasme de
Coloniae Agrippinae, 1684

41. An Episcopi, Archiepiscopi, immediatè S.Sedi sint subjecti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61886](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61886)

permissum ut adversus Ecclesiasticum procedat per viam jurisdictionis contentiosa, sed per viam potestatis politicae. Vide Ioseph. cap. 8. §. 3. n. 101. *Osasa ped. dec. 30. vol. 80. Guveres de juramento confirmatorio par. 1. cap. n. 26. Covar. d. cap. 35. Afflic. dec. 27. Achilles dec. 36. de appell. seu per modum extraordinariae defensionis ut vim repellat, oppressum sublevet, Ecclesiasticum quodammodo reducat ad viam iustitiae & tramite rectae rationis Ioseph. d. 53. n. 30. fol. 346.*

An autem quae à dicto Iosepho Sese allata in aliis terrarum regionibus quam in Hispania in usum deduci possint, esto iudicium Ecclesiae. Neque enim video qui id possit propter tam aperta excommunicationis Bullae Coenae Domini verba, in ordine decima quarta quae laicis ab Ecclesiasticis oppressis supplicationem dumtaxat superiori permittit. Certè laica potestas innocentem quempiam via & modo illicito contra potestatem Ecclesiasticam in causis Ecclesiasticis defendere non potest sine peccato & excommunicationis periculo. Qua de re videatur Gregorius Saurus in Thesaurio Theologiae moralis, lib. 3. cap. 18. per tot. signanter num. 8. & alii Bullae Coenae Domini excommunicationisve decima quarta commentatores, itaque tutior animae via & Reipubl. utilior, si utrumque arbitri juris eligantur, vel res controversa superiori referatur, id quod ante tetigimus hac. *quest. n. 16. §. 27.*

Q U A E S T I O X L.

An Praelati exempti gaudeant privilegio cap. fin. de poenitent.

Hostiensis censuit gaudere, in summa de poenitent. §. Cui confitendum vers. breviter dicas: qua de re fusius scripsi infra lib. 4. cap. 35.

Q U A E S T I O X L I.

Episcopi & Archiepiscopi, an immediatè sint sanctae Sedi subiecti?

Speciali reservatione, Episcopi & Archiepiscopi immediatè summo Pontifici subijciuntur, ut not. Borgasius. *tract. de irregularit. & dispensat. par. 6. tit. quis possit excommunicare in fin. fol. 345. per not. tex. cap. quamvis 3. quest. 6. cap. frater 16. quest. 1.* Quo fit, ut superfluum sit inquirere num. Archiepiscopus ratione delicti aut contractus in diocesi Episcopi seu sui suffraganei inibi, illius forum tortiatur ad instar aequalis aut majoris, qui inferioris jurisdictioni sese subicere potest, qua de re alibi *DD. & tex. l. est receptum ff. jurisd. om. judic. cap. ego Berengarius de*

de consecr. dist. 2. cap. P. & G. de officio Deleg. cap. nos incompetenter. 2. quæst. 7. cap. x. omni dilectus de elect. cap. fin. de crimine falsi. Id enim hodiernis exemptionum privilegii non est receptum, eoq. jure non utimur. *Gomesius ad d. Reg. Cancell. secundam. Borgasius d. tit. quis possit excommunicare in sine.* Adeo ut ne quidem citari possint ad Rom. curiam ex quovis etiam delicto, nisi imprimis accedat specialis commissio Pontificis, ut *sanctus Pius 4. in constitutione, Incip. de salute gregis anno ejus primo, facit rex. Conc. Trid. cap. 6. sess. 13. de reform. Lel. Jordan. tract. de origine Romana sedis per tot. Navar. cons. 2. n. 5. de foro comper. Unde solent teste Flaminio Parisio tract. de resig. benef. lib. 1. quæst. 10. n. 40. & seqq. par. 1. causæ Episcoporum committi alicui Auditori rotæ. Quibus autem in casibus Episcopi & alii Ecclesiastici ratione feudorum aut temporalium Dominiorum subfint Imperatori vel Principi seculari, vide *Andream Gail. & DD. ab eo laudatos. lib. 1. obs. 30. n. 4. & seqq. & nos etiam quædam familia in ferius attingimus, lib. 4. quæst. 85.**

 Q U Æ S T I O XLII.

An portio exempti accrescat non exemptis?

S U M M A R I U M.

1. Portio exempti non accrescit aliis, quando immunitas data est a principe.	onere, ejus onus accrescit cohæredibus.
2. Si universitas eximat qua est debitor, portio exempti accrescit cæteris.	5. Non est verisimile quod Princeps eximat cum damno tertii.
4. Testator eximens unum hæredum ab alio	6. Motus proprius non tollit defectum intentionis Papæ.

P Rincipes ab oneribus publicis exemptiones concedere manifesti juris est. *cap. cum instantia de censibus cap. accedentes ubi Abbas col. 3. vers. nunc. quæro num. 8. de prescript. Magnæ autem est difficultatis si princeps vel communitas exempti aliquem, utrum non exempti teneantur in solidum ferre onus, quod exemptis incumbebat. latissime Abbas d. cap. accedentes num. 8. ubi etiam Fel. Albert. Brunus tract. de diminutione conclus. 10. num. 44. & seqq. v. l. tract. 17. fol. 84. col. 3. Pro conclusione distinguendi sunt tres casus. Primus, aut enim Princeps cui census seu onus debetur, nonnullos eximit, tunc portio seu quota exemptorum debet detrahi ex census seu onere principi debito. Nam exemptionis privilegium uni concessum, non debet in aliorum dampnum redundare. *l. nec unus C. de Emancipat. liber. 1. cum filius**